

MULIERES MOESIAE INFERIORIS. **O ANALIZĂ CONTRASTIVĂ**

Conf. univ. dr. Roxana-Gabriela Curcă - director
Drd. Casian Gămănuț - membru

Obiectivul general al proiectului

Realizarea unei viziuni integratoare a celor mai importanți parametri privind prezența și rolul femeilor în Moesia Inferior, o zonă definitorie pentru evoluția romanității orientale.

Moesia Inferioară este o provincie puternic definită de două coordonate fundamentale, elenismul și romanitatea, precum și de existența unui substrat tracic, care conferă o imagine de tip mozaic din punct de vedere etnolingvistic. Coexistența celor două limbi dominante a provocat inevitabile interferențe greco-latină și latină-greacă, o consecință directă a practicii bilingvismului.

Surse și analiză

Corpora de inscripții (e.g. *Inscriptiones Scythiae Minoris*; *Inscriptiones Latinae in Bulgaria repertae*; *Inscriptiones Graecae in Bulgaria repertae*; *Inscriptions grecques et latines de Novae (Mésie Inférieure)*; *Corpus Inscriptionum Latinarum*; *L'Année Épigraphique* etc.), reviste, volume colective sau monografii recente.

Analiza contrastivă: rol semnificativ, și anume prin identificarea unor tipare comune și / sau diferite în interiorul provinciei, în funcție de specificul etno-lingvistic al zonei cercetate, disjuncția mediu civil versus militar, urban versus rural, cronologia, tipul de inscripție și limba în care este redactată, *origo*, etnie, onomastică etc.

Analiza critică a izvoarelor epigrafice; **grilă analitică și interpretativă unitară**, cu scopul de a se asigura un grad de coerență cât mai mare în ceea ce privește rezultatele.

Obiective specifice

O1. Analizarea din perspectivă critică a exegezei de specialitate

AA.1.1. Cercetări bibliografice;

AA.1.2. Reflecții teoretice;

O2. Identificarea ocurențelor onomastice feminine

AA.2.1. Realizarea unui indice nominal pentru fiecare oraș și zonă rurală din Moesia Inferior (număr de atestări, cronologie, tipologie a inscripțiilor);

AA.2.2. Stabilirea antroponimelor cu atribuții etnice sigure și multiple;

AA.2.3. Identificarea și studierea formulelor onomastice mixte în inscripțiile grecești, latinești și bilingve;

AA.2.4. Identificarea frecvenței anumitor antroponime feminine și distribuția teritorială a acestora (analiza spațială);

AA.2.5. Identificarea antroponimelor indigene versus antroponime grecești și latinești;

Obiective specifice

O3. Stabilirea și interpretarea parametrilor definatorii ale personajelor feminine

AA.3.1. Analizarea parametrilor demografici (menționarea vârstei femeii, a vârstei membrilor familiei, a numărului anilor de căsătorie, a vârstei de deces etc.);

AA.3.2. Clasificarea parametrilor familiali (e.g. identificarea cazurilor de căsătorii mixte; atestarea numelui tatălui, soțului, copiilor, rudelor etc.);

AA.3.3. Identificarea statutului educațional, socio-profesional și juridic al personajelor feminine și al membrilor familiei;

AA.3.4. Stabilirea etniei (acolo unde aceasta poate fi stabilită nu doar după criteriul onomastic, irelevant în cele mai multe cazuri);

AA.3.5. Identificarea parametrilor lingvistici (particularități lingvistice, epitete specifice etc.).

O4. Stabilirea vectorilor de mobilitate

AA.4.1. Identificarea lui *origo* și corelarea cu *origo* al celorlalți membri ai familiei;

AA.4.2. Stabilirea traiectoriei de mobilitate și a factorilor acesteia (analiza spațială);

AA.4.3. Realizarea unor hărți interactive de stabilire a vectorilor de mobilitate între *origo*-locul de reședință.

Obiective specifice

O.5. Propunerea unui model interpretativ

AA.5.1. Coroborarea și analizarea tuturor parametrilor;

AA.5.2. Comparația și analiza contrastivă a rezultatelor obținute în mediul civil versus militar, urban versus rural;

AA.5.3. Crearea unui model interpretativ complex de studiere a prezenței și rolului femeii în societatea provincială romană, aplicabil și altor provincii romane (prin crearea unor baze de date online și hărți interactive).

O6. Realizarea sintezei finale a proiectului

AA.6.1. Interpretarea rezultatelor abordării contrastive;

AA.6.2. Analiza finală și interpretarea istorică a studiilor de caz;

AA.6.3 Redactarea sintezei finale.

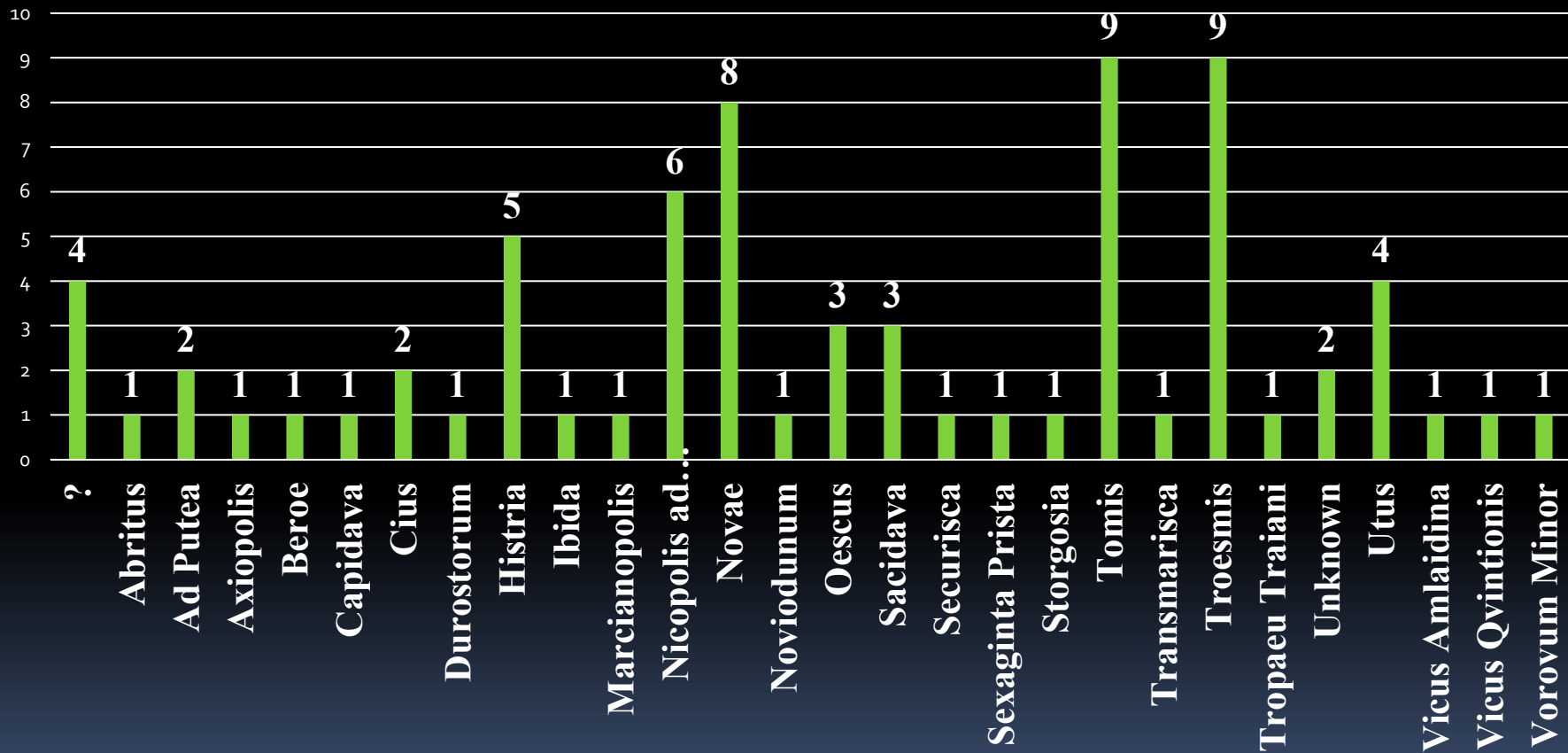
O7. Creșterea vizibilității naționale și internaționale a proiectului

AA.7.1. Diseminarea rezultatelor intermediare și finale ale proiectului prin participări la manifestări științifice;

AA.7.2. Publicarea rezultatelor în reviste cotate în baza de date Web of Science;

AA.7.3. Popularizarea în mass-media a rezultatelor proiectului.

Distribuția geografică a inscripțiilor

TROESMIS

- **Antistia Antonina** *IScM V*, 175
- **Antonia Marcellina** *IScM V*, 176
- **Antonia Tyrannis** *IScM V*, 177
- **Atilia Fortunata** *IScM V*, 174, 175
- **Attia A[-]ea[---]** *IScM V*, 185
- **...[Clau]dia** *IScM V*, 182
- **Claudia Aglais** *IScM V*, 181
- **Claudia Hediste** *IScM V*, 181
- **Claudia Iuliana** *IScM V*, 182
- **De[cu]ria Procula** *IScM V*, 196
- **Didia Marcellina** *IScM V*, 176
- **Domitia Matrona** *IScM V*, 182
- **Flavia Maximilla** *IScM V*, 155
- **Flavia Respecta** *IScM V*, 155
- **Iulia Florentina** *IScM V*, 155
- **Iulia Hermai[s]** *IScM V*, 190
- **Iulia No[---]** *IScM V*, 195
- **Iulia Urbica** *IScM V*, 189.
- **L[---] Res[ti]tuta** *IScM V*, 203
- **Licina Clementiena** *IScM V*, 158
- **Licina Veneria** *IScM V*, 158
- **Lucia Licinia** *IScM V*, 158
- **Marcia Basilissa** *IScM V*, 184
- **Marcia Basiliss(a)** *IScM V*, 160
- **Petronia...** *IScM V*, 202
- **Publicia Cyrilla**, *IScM V*, 192
- **Rascania Phoebe** *IScM V*, 193
- **Scribonia Melitine** *IScM V*, 188
- **Tiberia Claudia** *IScM V*, 180
- **Valeria Fortunata** *IScM V*, 184
- **Val(eria) Longa** *IScM V*, 160
- **Ignota** *IScM V*, 172
- **Ignota** *IScM V*, 209

Rezultate etapă Aprilie-Decembrie 2023

- Cunoașterea cât mai aprofundată la nivel documentar a materialului epigrafic disponibil, precum și a exegezei de specialitate prin stagii de documentare în biblioteci din țară și străinătate;
- Consultarea unor specialiști din străinătate din domeniul istoric și digital specializat pe studiile umaniste pentru optimizarea *know-how*-ului membrilor proiectului;
- Realizarea unor baze de date cu un grad înalt de complexitate.
- Pregătirea materialelor pentru publicare.

Studii în pregătire

-Studiu în pregătire privind femeile din mediul militar din toată provincia Moesia Inferior (extinderea studiului de caz de la Troesmis la nivel holistic provincial)

- potențial prosopografic și social pe care o astfel de perspectivă îl poate aduce spre o mai bună cunoaștere a mediului militar, în principal după *honestia missio*.
- identificarea unor potențiale pattern-uri care ar putea servi drept referință pentru cercetări similare în alte medii militare.
- **73 inscripții** (63 funerare) atestă un număr de **90 de femei în mediul militar**;
 - aproximativ 10% din totalul populației feminine a provinciei (în jur de 920 de femei).
- Din punct de vedere **demografic**, vârsta este menționată doar pentru 584 de persoane (inclusiv atestări de tipul *plus minus*).
- Uneori inscripțiile menționează faptul că mariajul a avut loc *sine ulla animi laesione*, fără a preciza anii de căsătorie (cu câteva excepții).
- În ceea ce privește iconografia monumentelor, scenele vizează, în general, reprezentarea banchetului funerar sau busturi de femei.
- **Statut juridic:** civis Romana, liberta, serva.

Rezultate etapă Aprilie-Decembrie 2023

✓ Stagii de documentare

-Stagiu de documentare la *Accademia di Romania*, Roma, octombrie 2023.

✓ Participări la manifestări științifice internaționale

-International Conference *La romanità orientale e l'Italia dall' Antichità fino al secolo XX*, Roma, 17-20.10.2023 (*Gynaikes: regards sur les femmes du milieu militaire en Mésie Inferieure*).

-*Conferința Științifică Istorie-Arheologie-Muzeologie* a Muzeului Național de Istorie a Moldovei, (ediția a XXXIII-a), 26-27.10.2023 (*Formule onomastice feminine mixte în sursele epigrafice din Moesia Inferior*).

✓ Participări la manifestări științifice naționale

-*Colocviul Național Thesaurus Naturae. 2000 de ani de la nașterea enciclopedistului latin Plinius cel Bătrân*, organizat de Centrul de Studii Clasice și Creștine din cadrul Universității "Al. I. Cuza" din Iași, 11.12.2023 (*Feminae în Naturalis historia*).

✓ Publicații

-*Female hybrid onomastic formulae in Moesia Inferior*, in Petronel Zahariuc, Adrian-Bogdan Ceobanu (eds.), *Artă, școală și politică națională. Prinos închinat profesorului Ion. I. Solcanu la împlinirea a 80 de ani*, Editura Universității "Al. I. Cuza" din Iași (clasificare A CNCS), Iași, 2023, p. 231-241.